

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ: ПРОБЛЕМИ І ВИКЛИКИ РИНКУ ПРАЦІ

Коссова-Сіліна Г.О., *пед. наук, доцент кафедри технологій навчання,
охорони праці та дизайну*

*Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України*

Актуальність працевлаштування як безпосереднього шляху реінтеграції ветеранів в Україні сьогодні стає на один щабель із забезпеченням медичного супроводу, фізичної та психологічної реабілітації військових. Якщо звернути увагу на стан досліджуваності проблеми працевлаштування ветеранів за весь час збройної агресії рф на території України, то можна стверджувати, що зазначена проблема досі не привертала достатньої уваги, а дослідження на цю тему проводилися у більшості ситуативно. Більш того, в результатах цих небагаточисельних досліджень простежуються несприятливі для працевлаштування ветеранів тенденції [1, 2, 4].

Частина проблем та перешкод щодо працевлаштування ветеранів стосується певних особистісних хвилювань, серед яких: відчуття, що військовий досвід є нерелевантним для цивільної кар'єри й не цінується роботодавцями; сумніви у власній кваліфікованості; припущення, що на новому місці роботи не зможуть знайти спільну мову з колегами, які не були на фронті й не знають, що таке війна. Близько третини ветеранів під час працевлаштування відчували упереджене ставлення з боку потенційних роботодавців щодо того, що військовослужбовці мають психологічні проблеми, а тому не можуть ефективно працювати й взаємодіяти з колегами [2].

Уникання вирішення питання працевлаштування ветеранів з інвалідністю посилює негативні тенденції, з якими українська економіка вже зіткнулась внаслідок війни. Сьогодні, з одного боку, посилюється дефіцит кадрів та існує гостра потреба у фахівцях певних професій та кваліфікацій, а з іншого боку – зростає кількість ветеранів, у тому числі з інвалідністю, у статусі безробітних.

Сучасний стан, проблеми та завдання щодо інтеграції та працевлаштування ветеранів представлено у дослідженні «Потреби та перешкоди ветеранів при працевлаштуванні», проведеному Українським ветеранським фондом у співпраці з Work.ua та Lobby X [3]. У дослідження взяли участь близько 500 представників українського бізнесу (HR-фахівці, керівники та засновники компаній, топменеджери, керівники відділів), які представляли середній (43%), малий (36%), великий (15%) бізнес, також роботодавці з державного чи громадського сектору.

Результати дослідження свідчать, що більшість компаній в Україні (65%) наразі не мають досвіду роботи з ветеранами, у тому числі, ветеранами з інвалідністю. При цьому більшість із тих, хто вже приймав на роботу ветеранів, визначають цей досвід як однозначно позитивний (35%), скоріше позитивний (31,5%) або нейтральний (22%). Тільки 8% опитаних вибрали варіант відповіді «Скоріше негативний», говорячи про роботу з колишніми військовими.

Роботодавці відзначають, що навички, отримані військовослужбовцями під час служби, є актуальними і для цивільної роботи, серед них: навички роботи в команді, критичне мислення, відповідальність, технічні навички тощо (рис. 1).

Попри те, що, на думку більшості опитаних роботодавців, різниця між професійними якостями ветеранів та шукачів без військового досвіду не буде значною, підтримку держави у працевлаштуванні ветеранів вони вважають необхідною. 59% респондентів сподіваються, що держава надасть за працевлаштування колишніх військових податкові знижки, 24% вважають, що потрібні квоти, ще 24% виступають за звільнення компаній, які працевлаштовують ветеранів, від певних податкових зобов'язань, 22% — за пільгові кредити.

Також роботодавці сподіваються на підтримку громадянського суспільства. Зокрема, компанії готові покласти на громадянське суспільство в організації адаптаційних тренінгів для ветеранів, створенні громадських центрів. Приблизно на рівні з цими заходами роботодавці визнали необхідною допомогу у вигляді створення громадських платформ з працевлаштування, значущими також

визнають профорієнтаційні заходи від громадських організацій та ярмарки вакансій.

WORK.ua

LOBBY X

Які навички ветеранів можуть сприяти їхньому працевлаштуванню та кар'єрному розвитку саме у вашій компанії/ організації?

Результати опитування Work.ua

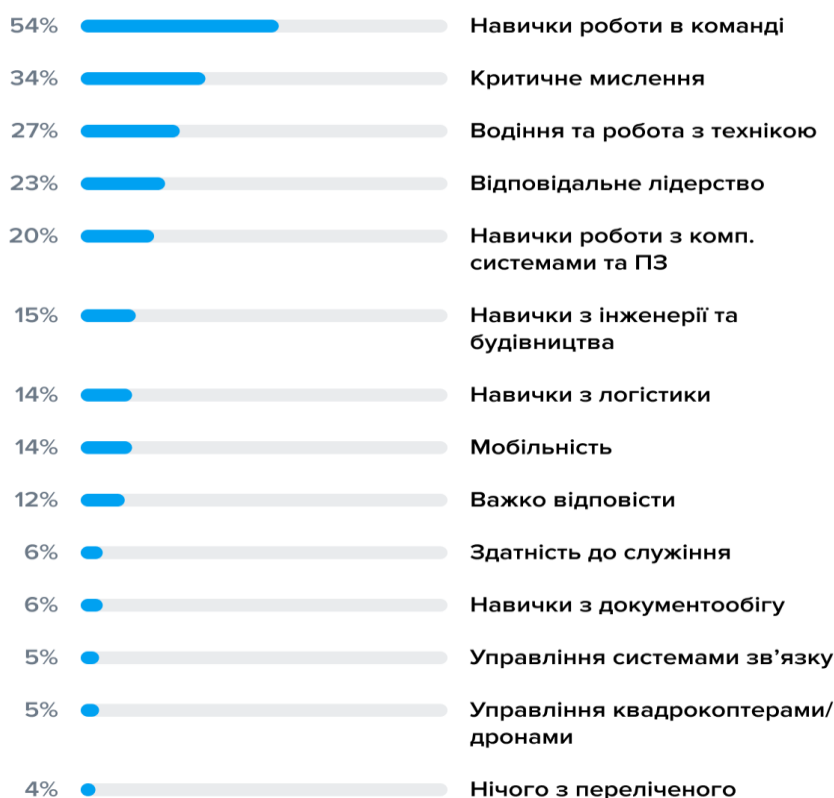

Рисунок 1. Навички ветеранів

Самі компанії найбільше готові надати ветеранам без досвіду цивільної роботи стажування та менторську підтримку (майже 57% респондентів вибрали цей варіант). Третина компаній може запропонувати таким кандидатам часткову зайнятість (29%). При цьому 20% опитаних зазначили, що їм важко відповісти на запитання про заходи підтримки від компанії, а 9% не готові надавати ані

підтримку менторів, ані пріоритетність під час найму, ані додаткову освіту чи бонуси.

Щодо наявних мобілізованих працівників, роботодавці однозначно чекають їхнього повернення та планують підготовку до адаптації в цивільному житті. Однак в більшості компаній схильні відкласти створення таких програм на майбутнє.

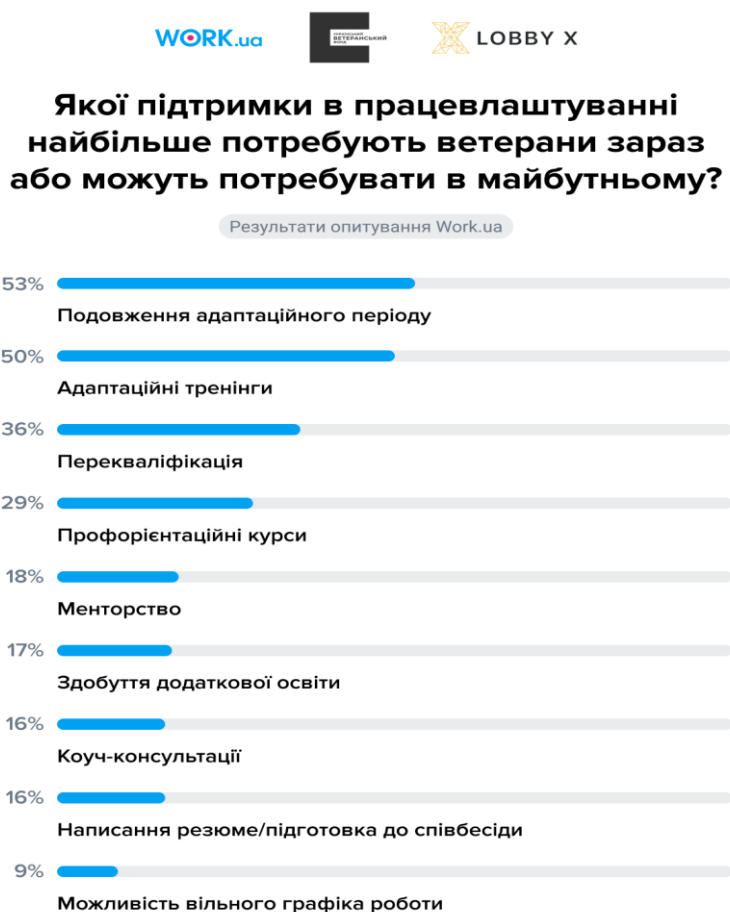

Рисунок 2. Підтримка щодо працевлаштування ветеранів

За результатами дослідження фахівці Work.ua дійшли висновку, що сьогодні, в умовах війни, українські підприємства докладають неабияких зусиль, щоб продовжувати роботу. Часто для них створення програм для ветеранів — це не тільки абсолютно нова сфера діяльності, а й ще одна стаття витрат, до якої бізнес не завжди готовий. Закономірно, що роботодавці посилено досліджують

питання, поки лише готуються до запровадження ініціатив і потребують підтримки від держави та суспільних організацій.

Сьогодні ринок праці очікує на повернення до цивільного життя за різними оцінками до 5 мільйонів ветеранів. Ці люди відзначатимуться професіоналізмом, отримають на службі нові корисні навички й можуть допомогти роботодавцям з подоланням дефіциту кадрів. Проте для цього держава, суспільні організації та бізнес мають вже зараз досліджувати можливі перепони, з якими стикнуться ветерани, та якісно готуватися до розв'язання цих проблем.

Список використаних джерел

1. Безробіття в Україні в період повномасштабної війни [Електронний ресурс] //Національний інститут стратегічних досліджень. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/bezrobittya-v-ukrayini-v-period-povnomasshtabnoyi-viyny>
2. Відсутність можливостей для працевлаштування ветеранів з інвалідністю: Ризики для держави та суспільства: Аналітична довідка Відділу навчально-аналітичної роботи Українського ветеранського фонду Міністерства у справах ветеранів України [Електронний ресурс]. URL https://veteranfund.com.ua/analitics/vidsutnist_mozhlyvostei_dlia_pratsevlashtuvannia_veteraniv_z_invalidnistiu/
3. Потреби та перешкоди ветеранів при працевлаштуванні [Електронний ресурс] //Український ветеранській фонд. 2023 . URL: https://veteranfund.com.ua/wp-content/uploads/2023/07/Zvit_pereshkodi_precevlashtuvanii.pdf
4. Як Україні компенсувати втрату 30% трудового потенціалу [Електронний ресурс] //Економічна правда. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/05/10/699925/>